ISSN 2277 - 5730

AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY QUARTERLY RESEARCH JOURNAL

AJANTA

Volume - VII Issue - III July - September - 2018

English Part - IV / Marathi Part - III

Peer Reviewed Referred and UGC Listed Journal

Journal No. 40776

ज्ञान-विज्ञान विमुक्तये

IMPACT FACTOR / INDEXING
2018 - 5.5
www.sjifactor.com

❖ EDITOR ❖

Assit. Prof. Vinay Shankarrao Hatole
M.Sc (Math's), M.B.A. (Mkt), M.B.A (H.R),
M.Drama (Acting), M.Drama (Prod & Dirt), M.Ed.

❖ PUBLISHED BY ❖

Ajanta Prakashan
Aurangabad. (M.S.)

Attested By

Principal
Sau.Rajnitai ... Deshmukh
Arts Comme... College,
Bhadgaon Dist. Jalgaon

EDITORIAL BOARD

Professor Kaiser Haq
Dept. of English, University of Dhaka,
Dhaka 1000, Bangladesh.

Roderick McCulloch
University of the Sunshine Coast,
Locked Bag 4, Maroochydore DC,
Queensland, 4558 Australia.

Dr. Ashaf Fetoh Eata
College of Art's and Science
Salmau Bin Adbul Aziz University. KAS

Dr. Nicholas Loannides
Senior Lecturer & Cisco Networking Academy Instructor,
Faculty of Computing, North Campus,
London Metropolitan University, 166-220 Holloway Road,
London, N7 8DB, UK.

Muhammad Mezbah-ul-Islam
Ph.D. (NEHU, India) Assot. Prof. Dept. of
Information Science and Library Management
University of Dhaka, Dhaka - 1000, Bangladesh.

Dr. Meenu Maheshwari
Assit. Prof. & Former Head Dept.
of Commerce & Management
University of Kota, Kota.

Dr. S. Sampath
Prof. of Statistics University of Madras
Chennari 600005.

Dr. D. H. Malini Srinivasa Rao
M.B.A., Ph.D., FDP (IIMA)
Assit. Prof. Dept. of Management
Pondicherry University
Karaikal - 609605.

Dr. S. K. Omanwar
Professor and Head, Physics,
Sat Gadge Baba Amravati
University, Amravati.

Dr. Rana Pratap Singh
Professor & Dean, School for Environmental
Sciences, Dr. Babasaheb Bhimrao Ambedkar
University Raebareily Road, Lucknow.

Dr. Shekhar Gungurwar
Hindi Dept. Vasantrao Naik
Mahavidyalaya Vasarni, Nanded.

Memon Sohel Md Yusuf
Dept. of Commerece, Nirzwa College
of Technology, Nizwa Oman.

Dr. S. Karunanidhi
Professor & Head,
Dept. of Psychology,
University of Madras.

Prof. Joyanta Borbora
Head Dept. of Sociology,
University, Dibrugarh.

Dr. Walmik Sarwade
HOD Dept. of Commerce
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada
University, Aurangabad.

Dr. Manoj Dixit
Professor and Head,
Department of Public Administration Director,
Institute of Tourism Studies,
Lucknow University, Lucknow.

Prof. P. T. Srinivasan
Professor and Head,
Dept. of Management Studies,
University of Madras, Chennai.

Dr. P. A. Koli
Professor & Head (Retd.),
Department of Economics,
Shivaji University, Kolhapur.

Attested By
Principal
Sau.Rajnitai N... Deshmukh
Arts Commerce ... College
Bhadgaon Dist. Jalgaon

VOLUME - VII, ISSUE - III - JULY - SEPTEMBER - 2018
AJANTA - ISSN 2277 - 5730 - IMPACT FACTOR - 5.5 (www.sjifactor.com)

CONTENTS OF ENGLISH PART - IV

Sr. No.	Name & Author Name	Page No.
1	Indian Education System: Challenges and Remedies **Dr. Bhawya Sachdeva**	1-6
2	Green HRM - A New Global HRM Practice **Ms. Sonal G. Bairagi**	7-14
3	Empirical Analysis of Inflation in India with Predictive Modelling **Dr. Lalita Mutreja**	15-20
4	Mineralogical and Physicochemical in Order to Assess the Potential Use in the Field of Ceramics **Dr. Kishore Nabaji Koinkar**	21-24
5	Mathematical Beauty **P. V. Kulkarni**	25-31
6	Psychology and Human Development in Maya Angelou's 'I Know Why the Caged Bird Sings' **Dr. S. D. Chavan**	32-36
7	Advantages and Disadvantages of Library Automation **Ramesh Babulal Pimple**	37-39
8	A Comparative of Personality Traits of Junior and Senior Collegiate Powerlifting Players in Aurangabad District **Dr. Kulbhushen P. Baoskar**	40-44
9	Shobha De's Socialite Evenings: An Analysis **Swapnali Bhagwat Mapari**	45-50
10	Haematological Alterations in Catla catla Due to Heavy Metal Toxicity **B. S. Salve**	51-55
11	The Crow Eaters: A Real Reflection of Parsi Culture and Tradition **Nitin K. Deshmukh**	56-62
12	Use of Social Networking Sites by Science Students of Chalisgaon College **Prof. M. V. Bildikar**	63-66

Attested By

Principal
Sau.Rajnitai N... Deshmukh
Arts, Comme... College,
Bhadgaon Dist. ...

VOLUME - VII, ISSUE - III - JULY - SEPTEMBER - 2018
AJANTA - ISSN 2277 - 5730 - IMPACT FACTOR -5.5 (www.sjifactor.com)

२. महाराष्ट्र राज्याची शेती विकासाकडे वाटचाल

प्रा. डॉ. बी. एस. भालेराव
अर्थशास्त्र विभागप्रमुख, सौ. र. ना. देशमुख कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय भडगाव, जि. जळगाव.

सारांश:

महाराष्ट्रात बहुसंख्य लोकसंख्या शेतीवर अवलंबुन आहे. अनेक उद्योगांना कच्चा माल शेती क्षेत्रामधुनच प्राप्त होतो. निती आयोगाने देशातील 30राज्य व केंदशासीत प्रदेशांचे सर्वेक्षण केले. या सर्वेक्षणात महाराष्ट्र राज्य प्रथम क्रमांकावर आहे. महाराष्ट्रात "अवर्शण मुक्त महाराष्ट्र 2019" या संकल्पनेवर आधारीत जलयुक्त शिवार अभियानय योजनेची सुरूवात झाली आहे. महाराष्ट्रात एकात्मिक जलसंधारण विकास कार्यक्रमांतर्गत 12426 प्रकल्प पूर्ण करण्यात आले आहेत. 2015–16 मध्ये 31,90,000 लाभार्थ्यांना 12,286 कोटी रू. वितरीत करण्यात आले आहेत. बाजार किंमतीनुसार देशांतर्गत स्थुल उत्पन्न प्राथमिक क्षेत्रामधील उत्पन्न 2015–16 मध्ये 2526598 कोटी रू वरुन वाढून ते 2816952 कोटी रु झाले. सन 2017–18 च्या पुर्वानुमानानुसार राज्य अर्थव्यवस्था मागील वर्षाच्या 7.3 टक्के वृद्धीदराने वाढेल असे अपेक्षित आहे.

प्रस्तावना

भारताच्या विकासात कृषी क्षेत्राला अणण्यसाधारण महत्व आहे. वर्तमान काळात भारतीय अर्थव्यवस्थेचा कणा शेती हाच आहे. शेती विकासावर संपुर्ण अर्थव्यवस्था अवलंबुन आहे. महाराष्ट्र राज्याच्याबाबतीत सुदधा शेतीला महत्व आहे. सन 2017–18 चे वास्तविक स्थुल राज्य उत्पन्न (2011–12) च्या स्थिर किंमतीनुसार 2016–17 च्या तुलनेत 7. 3 टक्क्यांनी वाढून ते 1959920 कोटी रू अपेक्षित आहे (महाराष्ट्राची अर्थिक पाहणी, 2018:38) महाराष्ट्रात बहुसंख्य लोकसंख्या शेतीवर अवलंबुन आहे. अनेक उद्योगांना कच्चा माल शेती क्षेत्रामधुनच प्राप्त होतो. हरितक्रांतीनंतरच्या काळापासुन महाराष्ट्राची कृषी व्यवस्था सुदृढीकरणाकडे वाटचाल करतांना दिसुन येते. अलीकडील काळात कृषीमध्ये अनेक नाविण्यपुर्ण संस्थात्मक व तांत्रिक सुधारणा झालेल्या आहेत. या सर्वांचा परिपाक म्हणजेच महाराश्ट्रातील शेती विकास पावत आहे.

1) शेती विपणन व शेतकरी स्नेही सुधारणा निर्देशांकात महाराष्ट्र अव्वल

निती आयोगाने देशातील 30राज्य व केंद्रशासीत प्रदेशांचे सर्वेक्षण करून 1 नोव्हेंबर 2016 रोजी राज्यासंबंधीत शेती विपणन व शेतकरी सुधारणा निर्देशांक जाहीर केला. हा निर्देशांक जाहीर करतांना आयोगाने कृषी बाजार उत्पन्न समित्यामधील सुधारणा, जमीन भाडेपटट्टी सुधारणा व खाजगी जमीनीवरील वनीकरण विषयक सुधारणा या प्रमुख तीन निकषांचा आधार घेतला. अशा प्रकारचा निर्देशांक आयोगाने प्रथमच तयार केला आहे.

या निर्देशांकाच्या क्रमवारीत महाराष्ट्र राज्य प्रथम क्रमांकावर आहे.

या निर्देशंकाची गृहीते पुढीलप्रमाणे

अ) बाजार समित्यांना ई–मंडईशी जोडणी.

Attested By
Principal
Sau.Rajnitai ... Deshmukh
Arts, Comme... College,
Bhadgaon ...

डेअरी	दुध	अहमदनगर,कोल्हापूर,पुणे,सोलापूर,सातारा

स्त्रोत : NHM, Commissionrate of agriculture, GOM,ADF, Govt. of Maharashtra

प्रत्येक क्लस्टर मध्ये उत्पादक, प्रक्रीयादार,संस्था इत्यादींना सामील करण्यात आले आहे. जेणेकरून येणाऱ्या आव्हानांना सामोरे जाता येईल. सोबतच शासन,विदयापीठ आणि संस्थांना या क्लस्टर मध्ये सहभागी करून घेतले आहे. या सर्व माध्यमातून शेतकऱ्यांना आपल्या मालाला योग्य भाव व सल्ला मिळण्याची सोय झाली आहे.

3) जलयुक्त शिवार अभियान

"अवर्षण मुक्त महाराष्ट्र 2019" या संकल्पनेवर आधारीत या योजनेची सुरूवात झाली आहे. 2014–15 आणि 2015–16 या वर्षाअखेरीस एकूण 34 जिल्हयातील 6205 गावांमध्ये ही योजना यशस्वीपणे राबविण्यात आली आहे. आक्टोबर 2015 मध्ये 1,30,761 जलसंधारणाची कामे पूर्ण करण्यात आली. तर 34,989 कामे प्रगतीपथावर होती. एकूण 1544.20 कोटी रू. खर्च करण्यात आले.2016–17 या वर्षाअखेरीस एकूण 5291 गावांमध्ये 2830 गावे पाणी टंचाईमुक्त करण्यात आली.

4) कृषी वित्त

नाबार्डच्या माध्यमातून कृषी विकासासाठी कर्ज देण्यात येते. महाराष्ट्र शासन अनेक संस्थांच्या माध्यमातून शेतकऱ्यांना कर्जपुरवठा करीत आहे.

	व्यापारी बॅंक		प्रादेशिक ग्रामीण बॅंक		सहकारी बॅंक	
वर्ष	2015–16	2016–17	2015–16	2016–17	2015–16	2016–17
पिककर्ज	22758	24485	2032	2116	15791	15571
कृषी सावधी कर्ज	20910	41700	106	255	11268	12651
एकूण	43668	66185	2138	2371	27059	28222

स्त्रोत : महाराष्ट्र आर्थिक सर्वेक्षण 2017–18 पान.नं 122

5) जलसिंचन प्रकल्पः महाराष्ट्र शासनाने जलसिंचन वाढीकरीता सिंचन प्रकल्पात वाढ केली आहे. शासनाने मोठे व मध्यम स्वरूपाचे जलसिंचन प्रकल्प 30 जून 2015 पर्यंत 403 प्रकल्प पूर्ण केले तर 3506 लघूसिंचन प्रकल्प पूर्ण केले. जून 2014 पर्यंत 31.37 लाख हेक्टर क्षेत्र जलसिंचनाखाली आणले. सप्टेबंर 2015 पर्यंत 5077 पाणी उपयोग समित्या ¼Water Users Association½ निर्माण केल्या होत्या.

6) मृदा व जलसंधारणः (आक्टोबर 2015 पर्यंत)

योजना	एकूण	पूर्ण	एकूण खर्च (कोटी रू.)
राष्ट्रीय जलसंधारण विकास कार्यक्रम (सुक्ष्म जलसंधारण)	324	235	137.84
एकात्मीक जलसंधारण विकास कार्यक्रम	32734	12426	6682.70

स्त्रोत : महाराष्ट्राचे आर्थिक सर्वेक्षण 2015–16 पान 82

मृदा जलसंधारण योजनेच्या माध्यमातून राज्य शासनाने वर्ष 2015–16 मध्ये 324 सुक्ष्म जलसंधारणाचे प्रकल्प हाती घेतले त्यापैकी 235 पूर्ण केले. यावर 137.84 कोटी रू. खर्च करण्यात आले. एकात्मिक जलसंधारण विकास कार्यक्रमांतर्गत 12426 प्रकल्प पूर्ण करण्यात आले. यावर 6682.70 कोटी रू. खर्च करण्यात आले.

Attested By
Principal
Sau.Rajnitai ... Deshmukh
Arts, Commerce ... College,
Bhadgaon Dist. ...

निष्कर्ष

महाराष्ट्र राज्यामध्ये कृषी विकास घडत असतांना देखील असे दिसून येते की, आजही पाणी व्यवस्थापन हा महत्वाचा प्रश्न आहे. आधुनिक सिंचन पध्दतीविशयी शेतकऱ्यांमध्ये अनास्था आहे. व्यवस्थेतील दोशांमुळे कृषी मालाला अजूनही योग्य भाव मिळत नाही. अजूनही महाराष्ट्रातील शेती मान्सुनच्या लहरीपणावर अवलंबून आहे. महाराष्ट्रातील शेतकरी मागील तीन वर्षाच्या काळापासून दुष्काळातून बाहेर आलेला नाही. महाराष्ट्र शासनाने कृषी धोरणात आमुलाग्र बदल केला आहे. जलयुक्त शिवार, गोपीनाथ मुंडे शेतकरी अपघात विमा या सारख्या योजना भविष्यात नक्कीच फलदायी ठरतील.

संदर्भ सूची

1. मिश्रा एंव पूरी, भारतीय अर्थव्यवस्था, हिमालय पब्ली.मुंबई 2013.
2. दत्त एंव सुदंरम, भारतीय अर्थव्यवस्था, एस चांद पब्ली.,नई दिल्ली 2015.
3. देसाई भालेराव, भारतीय अर्थव्यवस्था, निराली प्रकाशन, पूणे 1999.
4. रंजन कोळंबे, भारतीय अर्थव्यवस्था, भगीरथ प्रकाशन पूर्ण 2014.
5. प्रतियोगीता दर्पन, भारतीय अर्थव्यवस्था, दर्पन प्रकाशन, आग्रा 2014.
6. योजना, मासिक एप्रिल 2014, ऑगस्ट 2014.
7. म्हाराष्ट्राचे आर्थिक सर्वेक्षण 2015–16,2017–18.
8. डॉ हैदर–इ–करार, SRJ15/Aug-Sept 2014 Vol-1 Issue –v.

Attested By
Principal
Sau.Rajnitai N... ...shmukh
Arts. Commerce ... College,
Bhadgaon Dist. Jalgaon (424105)